

УДК 338.4

Наталія Кирич, Іванна Луциків

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Nataliya Kyrych, Ivanna Lucykiv

TRENDS OF DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL MACHINERY IN UKRAINE AND IN THE WORLD

Як відомо, галузь сільськогосподарського машинобудування є головним джерелом розвитку аграрного сектора економіки, а тому відіграє надзвичайно важливу роль в економічному та соціальному становленні держави.

На сьогодні в Україні стан галузі більшістю експертами та аналітиками оцінюється як украй критичний і такий, що породжує небезпеку заблокування її подальшого розвитку. Зокрема, сучасний розвиток галузі характеризується тенденцією до зниження обсягів виробництва (рис. 1) та реалізації сільгосптехніки, скорочення кількості підприємств сільгоспмашинобудування та ринків збуту, зменшення наявності основних видів техніки в сільськогосподарських підприємствах та фермерських господарствах.

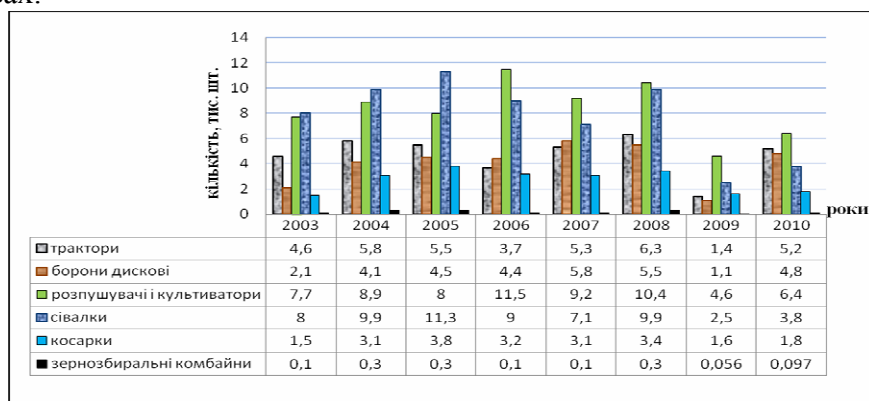

Рис. 1 Динаміка виробництва основних видів продукції сільгоспмашинобудування в Україні протягом 2003-2010 років

Серед основних причин кризового стану галузі сільськогосподарського машинобудування слід виділити наступні: відсутність державної фінансової підтримки, відсутність попиту на вітчизняну сільгосптехніку внаслідок неплатоспроможності споживачів, нерозвиненість інфраструктури внутрішнього ринку, відсутність державних інноваційних програм та проектів розвитку галузі, критичний стан матеріально-технічної бази, складне матеріальне становище сільгоспмашинобудівних підприємств.

Слід відзначити, що використання застарілого обладнання, енергоємних й низькопродуктивних технологій при виготовленні сільгосптехніки зумовлює низьку якість продукції та невідповідність міжнародним стандартам. Так протягом останніх років, основним джерелом наповнення внутрішнього ринку України стає імпортна сільгосптехніка, постачання якої за 10 років збільшилося в 19 разів, в той час як власне виробництво зросло лише в 3,6 рази. Така тенденція не може не турбувати, оскільки веде до відтоку із економіки країни фінансових ресурсів, втрати тисяч робочих місць, недозавантаження виробничих потужностей підприємств, їх фінансової неефективності та припинення діяльності.

У світі галузь сільськогосподарського машинобудування характеризується тенденцією до зростання обсягів виробництва та реалізації якісної сільгосптехніки. Зокрема, оборот світового ринку сільськогосподарської техніки, за оцінками експертів, у 2010 році дорівнював 50 млрд. євро в тому числі європейського – 20 млрд. євро.

Прикладом успішного ведення бізнесу у галузі сільгоспмашинобудування є зарубіжні фірми «John Deere» (США), «New Holland» (Італія), «CASE IH» (США), «Gregoire-Besson» (Франція), «Vaderstad» (Швеція) та інші, які зосередили свою діяльність виключно на виробництві лише надійної високопродуктивної сільськогосподарської техніки на основі впровадження новітніх ресурсозберігаючих інноваційних технологій. Так, компанія John Deere щорічно витрачає на наукові дослідження понад 550 млн. дол., фірма Fendt – на дослідження у тракторобудуванні 18-20 млн. євро, фірма Kverneland – 10 млн. євро лише на проектування нових елементів для плугів [1]. Як бачимо, зарубіжні фірми виробництвом сільськогосподарських машин займаються цілеспрямовано, з сучасними підходами до високої продуктивності, надійності, автоматизації процесів, високої ергономічності машин та технологічних процесів, що забезпечує їм довготривале лідерство на сучасному ринку сільськогосподарської техніки.

В галузі сільськогосподарського машинобудування набуває поширення технологічне партнерство між фірмами-конкурентами, активізація процесів злиття та поглинання, створення транснаціональних корпорацій, стратегічних альянсів, міжнародних мереж для організації наукових досліджень та розробок [2].

Враховуючи поточний стан вітчизняного сільгоспмашинобудування та високі вимоги, поставлені перед українськими підприємствами світовим ринком, вважаємо, що подальший розвиток галузі повинен ґрунтуватися на:

- розширенні наукоємного виробництва техніки, машин та обладнання;
- впровадженні передових енергозберігаючих технологій виробництва техніки;
- наданні пріоритетності проблемам якості, технічного сервісу та підвищенні конкурентоспроможності нових моделей техніки;
- формуванні ефективної інфраструктури ринку сільськогосподарської техніки і технічних послуг;
- створенні спільних виробництв із іноземними партнерами;
- розширенні дилерсько-дистриб'юторської мережі підприємств на території нашої країни та за її межами.

Отже, на сьогодні галузь сільськогосподарського машинобудування за своїм технічним та технологічним рівнем суттєво відстала від досягнень світового науково-технічного прогресу, а тому потребує відповідного системного техніко-технологічного переоснащення та відповідної державної підтримки, що сприятиме її переходу на інноваційний шлях розвитку. У цьому напрямі необхідно вивчати та використовувати зарубіжний досвід провідних країн світу, проте головною умовою розвитку вітчизняного машинобудування для АПК є суворе дотримання та безумовне виконання усіма урядовими структурами всіх положень, задекларованих у законі та державних програмах як у правових питаннях, так і щодо виділення та використання коштів із державного бюджету України вчасно і у повному розмірі.

Використана література:

1. Грицишин М. Тенденції світового ринку сільськогосподарської техніки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://www.propozitsiya.com/?page=149&itemid=750&number=21>
2. Доброзоров О. В. Трансформації та світовому ринку сільськогосподарської техніки в контексті посилення глобальної конкуренції: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://www.nbu.gov.ua/portal/.../dobrozor.pdf>